

บทนำ

1. ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของการศึกษา

เครื่องหมายการค้า¹ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปยิ่งทวีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจปัจจุบัน เนื่องจากเครื่องหมายที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปนั้นมีแรงดึงดูดทางการค้ามากกว่าเครื่องหมายการค้าทั่วไป ดังนั้น การให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปจึงมีลักษณะพิเศษ อันเป็นผลมาจากลักษณะพิเศษของเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปและการขยายตัวทางการค้าในระดับระหว่างประเทศ ทำให้เกิดการนำเอาชื่อเสียงของเครื่องหมายที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปไปหาประโยชน์อันไม่ชอบธรรม ด้วยเหตุนี้จึงเกิดการผลักดันในระดับนานาชาติให้ประเทศต่างๆ ให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป โดยเริ่มจากการให้ความคุ้มครองตามข้อ 6 ทวิ ของอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม ค.ศ. 1967² และข้อ 16 (2) และ (3) ของข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า³ ยังได้ขยายขอบเขตความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปเพิ่มเติมจากที่บัญญัติไว้ในข้อ 6 ทวิ ของอนุสัญญากรุงปารีส และผลจากการที่ประเทศไทยเป็นรัฐสมาชิกของสนธิสัญญาทั้งสองฉบับ ประเทศไทยจึงมีพันธกรณีที่จะต้องให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปตามบทบัญญัติในสนธิสัญญาดังกล่าว

โดยการศึกษาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนจะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 บทด้วยกัน โดยมีเนื้อหาระดับต่อไปนี้

บทที่ 1 เป็นการปูพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าคืออะไร หน้าที่คืออะไร เงื่อนไขการได้รับการคุ้มครองคืออะไร และอะไรคือเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป มีความเป็นมาของการให้ความคุ้มครองอย่างไร โดยศึกษาจากการเจรจาระหว่างประเทศ

¹ คำว่า เครื่องหมายการค้า หรือเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปในวิทยานิพนธ์นี้ ให้ความหมายรวมถึงเครื่องหมายบริการ หรือเครื่องหมายบริการที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปในบริบทที่เกี่ยวข้องด้วย

² ซึ่งต่อไปในวิทยานิพนธ์นี้จะขอเรียกว่า อนุสัญญากรุงปารีส

³ ซึ่งต่อไปในวิทยานิพนธ์นี้จะขอเรียกว่า ข้อตกลงทริปส์

บทที่ 2 เป็นการนำเสนอสนธิสัญญาที่ให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปในประเทศไทยเข้าเป็นภาคีทั้ง 2 ฉบับ คืออนุสัญญากรุงปารีส และข้อตกลงทริปส์ เพื่อให้ทราบถึงพันธกรณีในปัจจุบันที่ประเทศไทยมีอยู่ แต่เนื่องจากสนธิสัญญาทั้งสองฉบับไม่ได้กำหนดลักษณะของเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปไว้อย่างชัดเจน ส่งผลให้ประเทศต่างๆ ตีความเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปแตกต่างกัน ดังนั้นเพื่อให้เกิดความชัดเจนและเป็นไปในทางเดียวกันเกี่ยวกับการกำหนดลักษณะและการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลกจึงได้จัดทำคำแนะนำาร่วมเกี่ยวกับบทบัญญัติในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป เพื่อให้นานาชาติใช้เป็นแนวทางในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป

บทที่ 3 เป็นการศึกษาถึงแนวทางการให้ความคุ้มครองตามกฎหมายภายในของประเทศที่เป็นรัฐสมาชิกขององค์การการค้าโลก (WTO) และอนุสัญญากรุงปารีส และเหตุผลในการหยิบยกประเด็นการศึกษากฎหมายภายในของประเทศสหรัฐอเมริกา คือ ประเทศสหรัฐอเมริกามีอิทธิพลในการเจรจาการค้าระหว่างประเทศเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศสหรัฐอเมริกามีอิทธิพลสำคัญที่ผลักดันให้มีการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปในการเจรจาการค้าระหว่างประเทศต่างๆ ประกอบกับประเทศสหรัฐอเมริกามีประเทศอุตสาหกรรมที่มีเจ้าของธุรกิจซึ่งเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปเป็นจำนวนมาก ดังนั้นการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายดังกล่าวจึงน่าจะมีผลความเข้มแข็ง ดังนั้นการศึกษากฎหมายภายในของประเทศสหรัฐอเมริกาก็จะช่วยทำให้ทราบถึงพัฒนาการของกฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป และในกรณีศึกษากฎหมายภายในของประเทศอังกฤษนั้น เนื่องจากพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ประเทศไทยได้ต้นแบบในการยกร่างมาจากกฎหมายเครื่องหมายการค้าของประเทศไทย พ.ศ. 1905 โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยก็ได้รับเอาแนวความคิดของหลักกฎหมายว่าด้วยการลงขายนั่นมาใช้ในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ามาจนกระทั่งปัจจุบันนี้ จึงมีความน่าสนใจที่จะศึกษาพัฒนาการของกฎหมายเครื่องหมายการค้าของประเทศไทยว่า ในปัจจุบันประเทศไทยได้ให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายภายใต้หลักกฎหมายใด นอกจากนี้ ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษเป็นประเทศที่เป็นรัฐสมาชิกของข้อตกลงทริปส์และอนุสัญญากรุงปารีส การศึกษากฎหมายภายในของทั้งสองประเทศจะช่วยให้เกิดประโยชน์กับประเทศไทยเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเจรจาการค้า

ภายใต้กรอบความตกลงของข้อตกลงทริปส์และอนุสัญญากรุงปารีส รวมถึงการเจรจาเขตการค้าเสรีด้วย

บทที่ 4 เป็นบทวิเคราะห์เกี่ยวกับพันธกรณีที่ประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตามในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 พร้อมทั้งนำเสนอการอุดช่องว่างโดยใช้มาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่

บทที่ 5 เป็นบทสรุปของการศึกษาเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปในประเทศไทย พร้อมชี้ให้เห็นประเด็นปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนากฎหมายไทยเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป

ด้วยเหตุนี้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขกฎหมายเพื่ออุดช่องว่างของกฎหมายในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป โดยที่จะเป็นการศึกษาจากในมุมมองของกฎหมายระหว่างประเทศและพันธกรณีของประเทศไทย

2. ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาวิทยานิพนธ์นี้ มุ่งเน้นการศึกษาในส่วนหนึ่งของพันธกรณีของประเทศไทยในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป ตามบทบัญญัติในอนุสัญญากรุงปารีสและข้อตกลงทริปส์ ตลอดจนแนวทางการปฏิบัติตามพันธกรณีดังกล่าวของรัฐสมาชิกอื่นๆ ในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปที่ได้บัญญัติออกมาให้อยู่ในรูปของกฎหมายภายใน รวมทั้งศึกษาแนวทางที่ร่วมกันในระดับระหว่างประเทศ

3. วิธีการศึกษา

ในการศึกษาเพื่อทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้ใช้วิธีการศึกษาแบบวิจัยเอกสาร (Document Research) โดยการอ่านจากกฎหมาย คำพิพากษา หนังสือ เอกสารทางวิชาการ บทความ และสิ่งตีพิมพ์ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการดังกล่าวและนำมารวบรวมเป็นข้อมูลในการศึกษา

4. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

ในการศึกษานี้ คาดว่าจะได้ทราบถึงข้อบกพร่องของประเทศไทยในการปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญากรุงปารีสและข้อตกลงทริปส์ในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป และนำแนวทางของรัฐสมาชิกอื่นๆ และแนวทางที่กำหนดขึ้นในระดับนานาชาติ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไปของประเทศไทยต่อไป